

Το Αθέατο Μουσείο

The Unseen Museum

Ο αργυρός κρατήρας της μάχης

The silver krater of the battle



Το Νοέμβριο του 1876 κάτω από αντίξοες καιρικές συνθήκες, ο Ερρίκος Σλήμαν ανέσκαψε στις Μυκήνες το πολύχρυσο βασιλικό νεκροταφείο, εγκαινιάζοντας την αρχαιολογία του πρώτου μεγάλου ελληνόφωνου πολιτισμού. Ανάμεσα στις λάσπες του τάφου IV βρήκε τα οστά ενός δεκαοκτάχρονου *πρίγκιπα* που είχε ταφεί με ξίφη, χρυσά διαδήματα και χρυσελεφάντινα κοσμήματα. Κοντά στα πόδια του εντόπισε πολύτιμα αγγεία και ορισμένα αργυρά ελάσματα, που δεν του κέντρισαν την προσοχή. Ενενήντα χρόνια μετά, η Αγνή Ξενάκη-Σακελλαρίου ανέσυρε, μελέτησε και συγκόλλησε τα θραύσματα, αποκαθιστώντας το μεγαλύτερο αργυρό αγγείο της κρητομυκηναϊκής τέχνης, τον περίφημο *κρατήρα της μάχης*.

Το αγγείο διακοσμείται με ανάγλυφη παράσταση μάχης δύο αντίπαλων ομάδων πολεμιστών, που διακρίνονται από τα διαφορετικά είδη ασπίδων και φορούν παρόμοια οδοντοφρακτα κράνη με εντυπωσιακά λοφία και άνετες, κοντές περισκελίδες. Οι εμπλεκόμενοι παριστάνονται με τεντωμένα χέρια και τόξα, μια ανάσα πριν καρφώσουν τα μακρά τους δόρατα και τα αιχμηρά βέλη στα σώματα των αντιπάλων. Ωστόσο η μάχη βρίσκεται σε εξέλιξη, όπως μαρτυρά ο πεσμένος καταγής πολεμιστής, πάνω στον οποίο ετοιμάζεται να πατήσει ο *ήρωας* της πρώτης γραμμής, όπως ακριβώς ο Μενέλαος πάνω από το σώμα του Πατρόκλου (Ιλιάδα P', 574).

Ο αργυρός κρατήρας είχε στο εσωτερικό του δώδεκα από τα πιο πολύτιμα χρυσά και αργυρά κύπελλα του μυκηναϊκού κόσμου και ένα περίτεχνο αλαβάστρινο ρυτό, συνιστώντας το αρχαιότερο και πλουσιότερο σύνολο σκευών *συμποσίου* του ελληνικού κόσμου. Η προσφορά του σε έναν από τους νεώτερους *πρίγκιπες* του νεκροταφείου, υποδηλώνει τον αναπάντεχο θάνατο ενός μελλοντικού ηγέτη, που απόλαυσε βίο μικρό, με μεγάλες προσδοκίες.

In November 1876, under adverse weather conditions, Heinrich Schliemann excavated at Mycenae the abounding in gold royal cemetery, inaugurating the archaeology of the first great Greek-speaking civilization. In the mud of grave IV he found the bones of an eighteen year old *prince* who had been buried with swords, gold diadems and ivory-gold jewellery. Near his legs he located valuable vases and some silver sheets that did not trigger his attention. Ninety years later, Agni Xenaki-Sakellariou retrieved, studied and joined together the fragmented metal sheets, thus reconstructing the biggest silver vase of the Cretan-Mycenaean art, the famous *krater of the battle*.

The vase is decorated with a representation in relief of a battle between two rival groups of warriors, that are distinguished from one another by the different kinds of shields they hold, both wearing similar boar's tusk helmets with impressive crests, and comfortable short trousers. The fighting men are depicted stretching out their hands and drawing their bows, just a fraction of a moment before they thrust their long spears and sharp arrows into the bodies of the opponents. However, the battle is still progressing, as the fallen on the ground warrior illustrates, over whom the *hero* of the front line is about to stand, exactly as Menelaos did over the corpse of Patroclus (Iliad XVII, 574).

The silver krater contained twelve out of the most valuable gold and silver cups of the Mycenaean world, as well as an elaborate alabaster rhyton, all together constituting the most ancient and richest assemblage of *symposium* vessels in the Greek world. The fact that it was offered to one of the younger *princes* of the cemetery denotes the unforeseen death of a future ruler, who enjoyed a brief life, with great expectations.

βῆδ' ἐπὶ Πατρόκλῳ, καὶ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ

«προχωρώντας, πάτησε το πόδι του επάνω στο σώμα του Πατρόκλου και πέταξε το αστραφτερό του δόρυ»
(Ιλιάδα P', 574)

«striding, he stood over the corpse of Patroclus, and threw his glittering spear»
(Iliad XVII, 574)

